

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Erivajadustega laste toetamine ja kaasav haridus Eestis ning Euroopas

Teemad

- Põhimõtted ja soovitus
- Erivajadustega laste toetamine aastatel 2008 – 2015
- Väljakutsed erivajadustega laste toetamisel alushariduses
- Edasised eesmärgid ja tegevused

Põhimõtted ja soovitusused

- Erivajadustega laste alusharidus mõjutab tugevalt nende edasist õppimist koolis ja toimetulekut ning heaolu.
- Euroopa riikides pööratakse tähelepanu erivajadustega laste kaasamisele kodukoha lasteaedadesse.
- Tähtis on koostöö tervishoiu-, hariduse- ja sotsiaalsektori vahel ja vanemate aktiivne osalemine õppe- ja kasvatusprotsessis.

Euroopa Komisjoni töörühma 2014. aasta aruanne
„Alushariduse ja lapsehoiu kvaliteediraamistiku
peamised põhimõtted”

**LAPSE HÄÄLE JA IMAGO
VÄÄRTUSTAMINE**

PERE KAASAMINE

Juurdepääs

**Valitsemine
ja
rahastamine**

Tööjõud

**ALUSHARIDUSE
JA LAPSEHOIU
KVALITEEDI
ALUSEKS ON
KÕRGED
OOTUSED**

**Hindamine
ja
järelevalve**

Õppekava

JAGATUD ARUSAAM

MITMEKESISUS

KVALITEEDIST

Põhimõtted ja soovitused

- Laste kaasamisel koostöö kohaliku kogukonnaga
- Lastevanemate vajaduste ja perede kultuuri väärtustamine
- Integreeritud alushariduse ja lapsehoiu süsteem
- Ühiseid haridusprogramme kõigile alushariduse ja lapsehoiu töötajatele
- Pedagoogiline eestvedamine ja lapsest lähtuv töökorraldus lasteaedades
- Refleksioon õppekava rakendumise üle
- Fookuses laste personaalne, emotsionaalne, sotsiaalne ja keeleline areng; laste arengu jälgimine ja erivajaduste toetamine

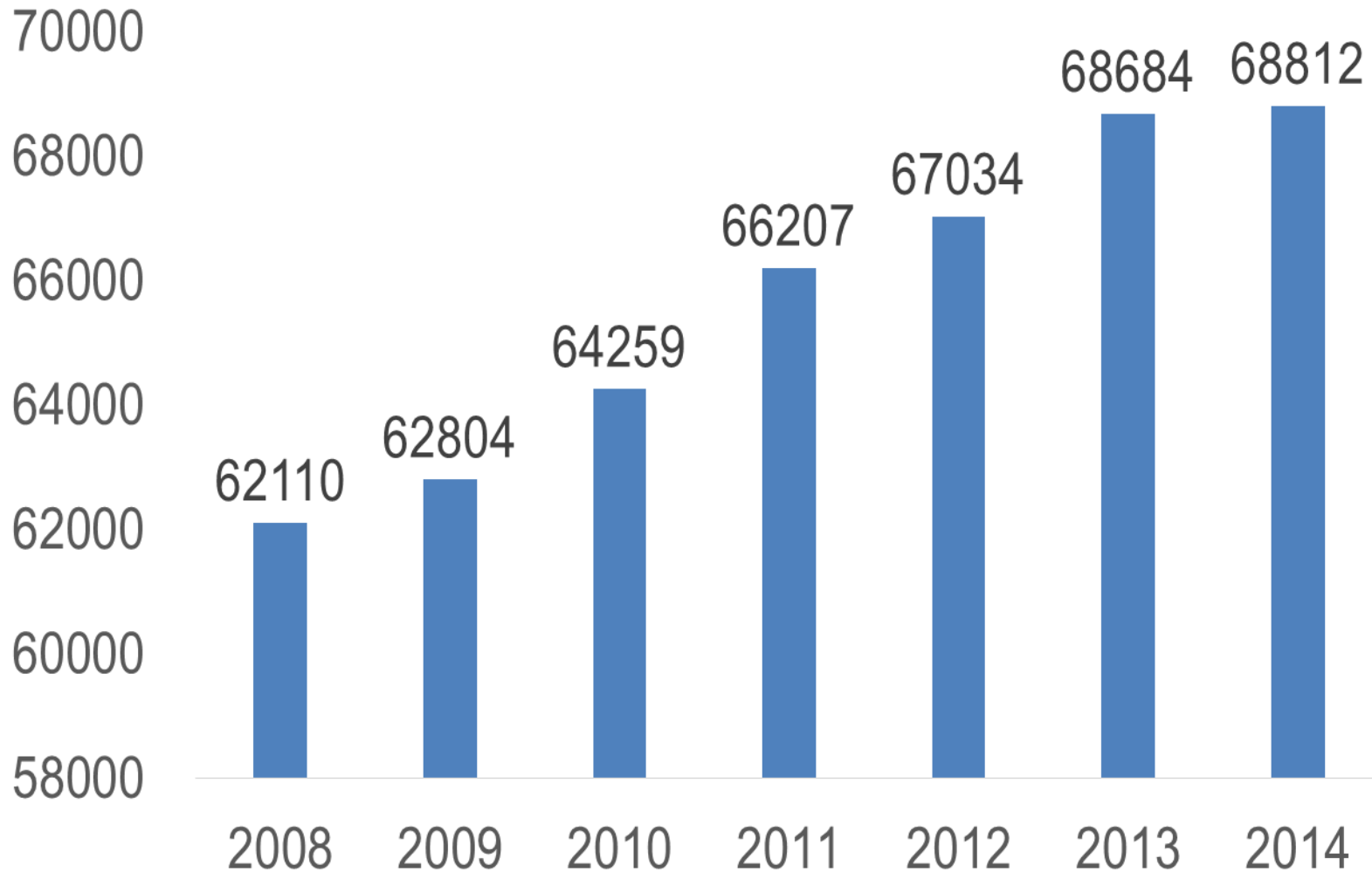

Erivajadustega laste toetamine aastatel 2008 – 2015

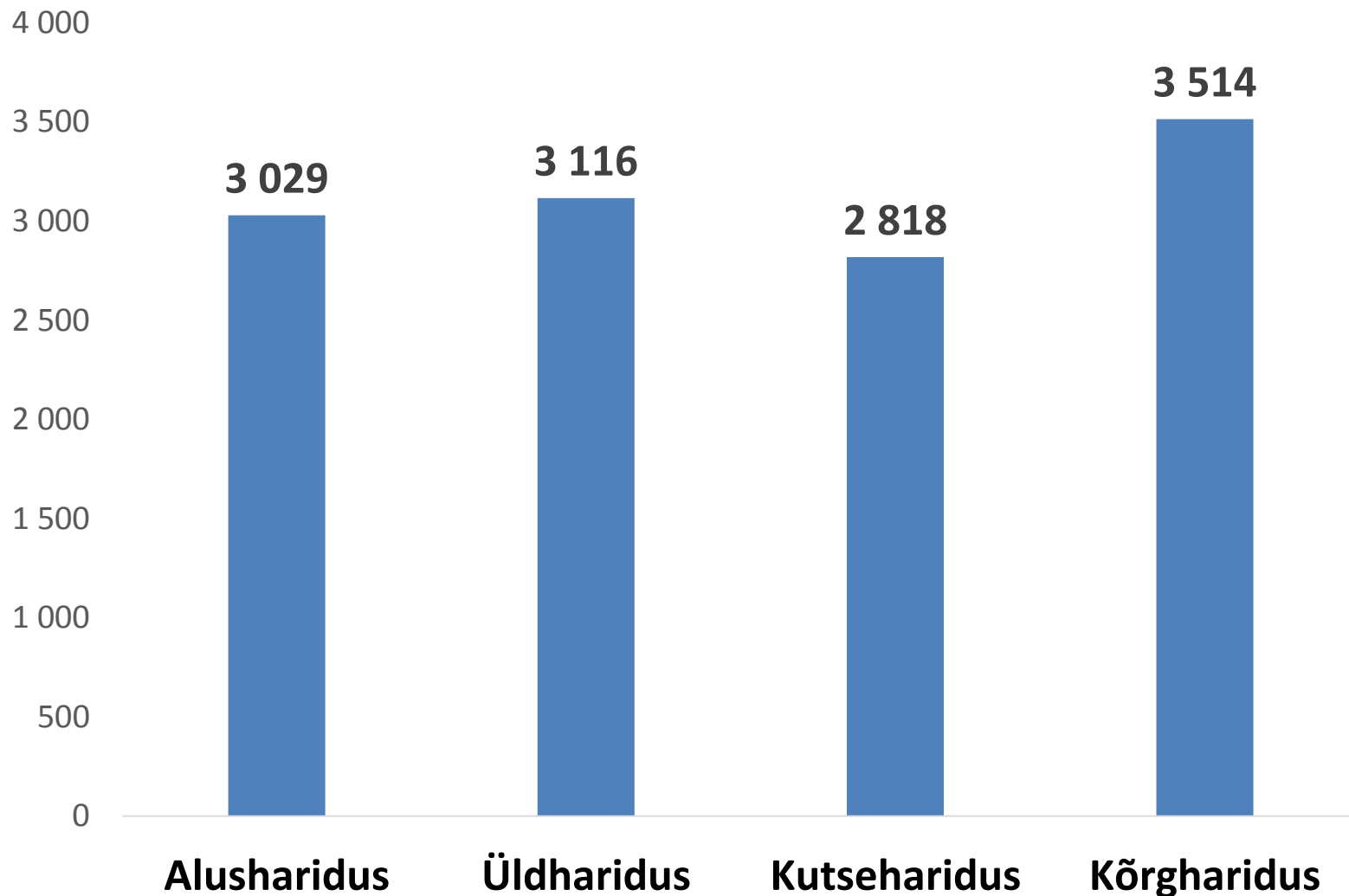
- 2014/2015. õa andmetel on loodud koolieelsetes lasteasutustes 76 sobitus- ja 129 erirühma, mis on 2x enam kui 2008.a-l.
- Tugisüsteemid, sh eripedagoogiline, logopeediline, eesti keele kui teise keele tugiõpe, individuaalne arenduskava, tugiisik, on rakendatud koolieelsetes lasteasutustes 11 090-le (16%-le kõikidest lasteaias käivatest lastest) lapsele. 2008 a-l 387 tugispetsialisti, 2014. a-l 429 tugispetsialisti (10% enam)
- Võrreldes 2008. a-ga on erivajadustega laste hulk, kellele rakendatakse koolieelsetes lasteasutustes tugisüsteeme, ligi kahekordistunud

Laste arv Eesti lasteaedades 2008 - 2014

Valitsussektori kulu haridustasemeti õppija kohta eurodes (HaridusSILM 2013)

Väljakutsed erivajadustega laste toetamisel alushariduses

- Eestis ei ole tagatud kõigile lastele alushariduse võimalused vähemalt aasta enne kooli.
- Alusharidus ja lapsehoid ei ole kõigile 1,5 – 3-aastastele lastele piisavalt kättesaadav ja pere vajadustest lähtuv.
- Lasteaia õppe- ja kasvatusprotsessis iga lapse, sh lapse erivajadustega arvestamine ja lastevanemate kaasamine.
- Kõigile erivajadustega lastele ei ole tugiteenused kättesaadavad.

Innovatiivne versus traditsiooniline

Traditsiooniline

- Õpetaja kvalifikatsioon ja tugispetsialistide olemasolu
- Tähelepanu laste õpetamisele ja erivajaduste toetamisele lasteaias
- Õppe- ja kasvatustegevused on struktureeritud
- Õpetaja analüüsib õppe- ja kasvatustegevust individuaalselt
- Õpetaja kui rühmameeskonna liige

Innovaatiline

- Õpetaja ja lasteaias kogu meeskonna professionaalsus ja tugiteenuste kättesaadavus
- Tähelepanu iga lapse heaolule ja arengule ning toetavale kasvukeskkonnale nii kodus kui lasteaias
- Õppe- ja kasvatustegevused on lõimitud ja pere ning kogukonnaga seotud
- Rühma meeskond koos tugispetsialistidega analüüsib ja mõtestab õppe- ja kasvatustegevust
- Õpetaja kui rühmameeskonna juht

Riigi ja kohaliku omavalitsuse ülesanded

Riik	Kohalik omavalitsus
Toetab kohalikke omavalitsusi uute lasteasutuste ja lapsehoiukohtade loomisel, eesti keele kui teise keele õpetamisel, lasteaia personali täienduskoolitust, 6–7-aastaste laste alusharidust.	Tagab lastevanemate soovil 1,5–3-aastastele lastele alushariduse ja lapsehoiu kättesaadavuse ja 3–7-aastastele lastele alushariduse koolieelsetes lasteasutustes.

Riigi ja kohaliku omavalitsuse ülesanded

Riik	Kohalik omavalitsus
<p>Tagab koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava ja koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseisu arendamise ja riikliku õppekava rakendamist toetava õppevara välja töötamise.</p>	<p>Loob lastele alushariduse omandamiseks kvaliteetse kasvukeskkonna.</p>

Riigi ja kohaliku omavalitsuse ülesanded

Riik	Kohalik omavalitsus
Toetab kokkulepitud jaotuspõhimõtete alusel piirkondlike nõustamiskeskuste kaudu vajadusel eripedagoogilise, logopeedilise, psühholoogilise ja sotsiaalpedagoogilise nõustamisteenuse võimaldamist.	Tagab teeninduspiirkonna lastele tugispetsialistide (eripedagoogi/logopeedi teenuste) kättesaadavuse.

Eesmärgid ja tegevused erivajadustega laste toetamisel

Elukestva õppe strateegias

- Haridus-, sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna teenuste sidustamine
- Tugispetsialistide ja õppenõustamise teenuste kättesaadavuse tagamine;
- Lasteaia juhtide, õpetajate ja tugispetsialistide pädevuse tõstmine;
- Erivajadustega lastele kaasaegse õppevara väljatöötamine;
- Kaasava hariduskorralduse arendamine ja riskis olevate laste toetamine Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) programmi „Riskilapsed ja -noored“ üldhariduse alaprogrammi „Kaasamine ja sekkumised haridussüsteemis“ raames.

Kasutatud kirjandus

- Peterson, T., Veisson, M., Hujala, E., Sandberg, A., Johansson, I. 2014. Leadership influence to the professionalism of preschool teachers in Estonia, Sweden and Finland. In A. Liimets and M. Veisson (Eds) *Teachers and Youth in Educational reality*, Frankfurt am Main, Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien: Peter Lang.
- Peterson, T., Veisson, M., Hujala, E., Härkönen, U., Sandberg, A., Johansson & I., Kovacsne Bakosi, E. 2016. Professionalism of preschool teachers in Estonia, Finland, Sweden and Hungary. *Journal of European Early Childhood Education*.

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Täna!

Tiina Peterson

tiina.peterson@hm.ee

7 350 114